

Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030- hankkeeseen osallistuminen

Kunnanhallitus 08.05.2023 § 89
89/00.01.05/2023

Valmistelija: tekninen johtaja Anna-Kaisa Eskelinen, Kermanrannantie 7, 79700 Heinävesi, gsm 040 3556 320, email: anna-kaisa.eskelinen@heinavesi.fi

Pohjois-Karjala on sitoutunut ilmastotyöhön ja kestäväan kehityksen tavoitteisiin. Hinkumaakuntana Pohjois-Karjala sitoutunut vähentämään päästöjä 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 päästötasosta. Tämän lisäksi Pohjois-Karjalan kunnista 11 kuuluu Hinku-verkoston ja on asettanut oman päästövähennystavoitteensa. Tavoite vaatii uusien ja kestävien ratkaisujen löytämistä sekä uudenlaisen yritystoiminnan kehittämistä alueella. Maakuntastrategia 2040 korostaa tarvetta kestäväan toimintaan, vastuullisuuteen ja puhtaiden ratkaisujen käyttöön. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pyrkii edistämään vihreää siirtymää alueellaan ja tukee tähän liittyvää tutkimus- ja kehitystyötä sekä elinkeinoelämää.

Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030 -hankkeen tavoitteena on edistää energiasiirtymää ja kestäväan kehitystä koko maakunnassa. Hanke tukee vihreää siirtymää ja sen mukanaan tuomia uusia liiketoimintamahdollisuuksia, jotka on esitetty maakunnan älykkään erikoistumisen strategiassa. Hanke tukee Pohjois-Karjalan alueen oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmaa, joka pyrkii korvaamaan turpeen energiakäytön luopumisesta aiheutuvat taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset kestäväällä tavalla. Hanke jakautuu neljään toimenpiteeseen:

1) Ilmastotyön vakiinnuttaminen kunnissa Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ilmastotyö tulee integroida systemaattiseksi osaksi kuntien jokapäiväistä työtä ja päätöksentekoa. Toimenpide tukee Pohjois-Karjalan kuntia ilmastotyön vakiinnuttamisessa osaksi kuntien jokapäiväistä työtä vahvistaen kuntien osaamista ja toimintaedellytyksiä. Toimenpiteessä kunnissa laaditaan ilmastolain velvoittamat kuntien ilmastosuunnitelmat, toteutetaan Hinku-kriteerien ja KETSsopimuksen mukaisia päästövähennys- ja energiatehokkuustoimenpiteitä.

2) Ilmastojohtaminen Toimenpide tarjoaa osallistuville kunnille ilmastojohtamisen koulutuskokonaisuuden, johon osallistuvat koulutuskokonaisuudesta riippuen kuntien virkamiesjohto, kunnan työntekijät ja kuntapäätäjät. Ilmastojohtamisen kokonaisuudessa kuntajohtajat ja -päättäjät pääsevät verkostoitumaan, vertaisoppimaan sekä pohtimaan keskenään haasteita ja ratkaisuja. Työpaketin tavoitteena on kehittää kuntien sisäistä ilmastoviestintää ja sitouttaa kuntajohtajat, työntekijät ja päättäjät kunnan ilmastotyöhön.

3) Kestäväan kasvua kiertotaloudesta Toimenpide tukee Pohjois-Karjalan kuntia kiertotalousten vakiinnuttamisessa sekä vahvistaa kuntien osaamista ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Toimenpiteessä tuetaan kuntia ja yrityksiä turvetuotantoalueiden jälkikäytön edistämässä sekä järjestetään vuorovaikutteisia tapaamisia, joissa sivuvirtojen tuottajat ja materiaalin tarvitsijat löytävät toisensa. Tavoitteena on, että kiertotalous, luonnonvarojen kestävä käyttö ja jätteen määrän vähentäminen saadaan sidottua osaksi kuntien ilmastotyötä.

4) Vaikuttava ilmastoviestintä Toimenpiteessä perustetaan maakunnallinen ilmastovahti-verkkosivusto, joka kokoaa yhteen Pohjois-Karjalan ilmastotavoitteet, ilmastotoimenpiteet ja niiden seurannan kunnittain ja maakunnan tasolla. Osana toimenpidettä perustetaan sosiaalisen median kanavia, joiden avulla pyritään lisäämään ilmastoviestinnän vaikuttavuutta. Tavoitteena on 4/2023 antaa tietoa kunnan lyhyen ja pitkän aikavälin ilmastotavoitteista ja niiden saavuttamisesta, linkittää yhteen yksilö-, yhteisö-, kunta- ja aluetason ilmastotoimenpiteitä, kasvattaa motivaatiota ja sitouttaa kuntalaisia ja kunnan toimijoita ilmastotoimiin sekä rakentaa kuntabrändiä.

Hankkeen päätyttyä kunnilla on erinomaiset valmiudet jatkaa ilmasto- ja kestävyystyötä Pohjois-Karjalan päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi. Elinkeinoelämällä on uusia, monimuotoisia toimintamalleja, joka edesauttavat Pohjois-Karjalan alueellista elinvoimaisuutta ja vihreää siirtymää.

Hankkeen varsinaisena kohderyhmänä ovat Pohjois-Karjalan kunnat, elinkeinoelämät ja nuoret. Välillisiä kohderyhmiä ovat maakunnan asukkaat ja yhteisöt.

Hankkeen hakija ja -toteuttaja on Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. Kolmivuotinen hanke on suunniteltu käynnistettävän vuoden 2024 alusta alkaen.

Hanketta toteuttamaan palkataan projektipäällikkö sekä kolme alueellista ilmastokoordinaattoria. Maakunta jaetaan projektipäällikön ja ilmastokoordinaattorien kesken toiminta-alueisiin. Hankkeen kustannukset muodostuvat hankehenkilöstön palkoista, ostopalveluna tehtävistä selvityksistä, koulutuksista ja tapahtumakustannuksista.

Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030 -hankkeen kokonaisbudjetti on noin 930 000 euroa. Pohjois-Karjalan maakuntaliitolta haettava JTF-tuki on 80 %. Omarahoitusosuus on 20 % hankkeen kustannuksista. Omarahoitusosuus katetaan Pohjois-Karjalan maakuntaliiton tulevaisuusrahastosta (10 %) sekä kuntien omarahoitusosuuksista (10 %). Kuntien omarahoitusosuus on porrastettu ja suhteutettu kunnan asukasluvun perusteella. Heinäveden kunnan omarahoitusosuus on n. 1667 euroa/vuosi ja hankkeen kestoajalla n. 5000 euroa. Lopullinen omarahoitusosuus määräytyy osallistuvien kuntien ja kaupunkien lukumäärän perusteella.

JTF-hankerahoituksen myöntäminen on edellytys hankkeen toteutukselle.

Ilmastolakiin tuli 1.3.2023 voimaan muutos, jonka myötä lakiin sisällytettiin kunnille velvoite laatia ilmastosuunnitelmat. Kunnan ilmastosuunnitelma on laadittava tai päivitettävä vähintään kerran valtuustokaudessa alkaen seuraavasta valtuustokaudesta. Suunnitelman hyväksyy valtuusto. Muutos täydentää ilmastolain kokonaisuudistusta; kuntien ilmastosuunnitelmat täydentävät ilmastolain kansallista suunnittelujärjestelmää mutta eivät ole osa sitä.

Laki edellyttää, että suunnitelmassa on muun muassa tavoite kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä sekä sen edellyttämät toimet. Lisäksi suunnitelmaan on sisällytettävä tiedot sen toteutumisen seurannasta. Samoin kunnan tulee ottaa ilmastosuunnitelma huomioon kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa.

Ilmastosuunnitelma voi olla myös osa kunnan muuta suunnitelmaa, kuten laajempaa kestävä kehityksen suunnitelmaa, kunhan lain edellyttämät vaatimukset täyttyvät. Suunnitelmaan voi sisällyttää myös ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä hiilinieluja koskevia tavoitteita ja toimia. Suunnitelman laatimisessa voi tehdä alueellista yhteistyötä: sen voi laatia yhdessä alueen muiden kuntien kanssa.

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Heinäveden kunta osallistuu Ilmastokestävä Pohjois-Karjala hankkeeseen. Hankkeen mukana Heinäveden kunta laatii uuden lain edellyttämän ilmastosuunnitelman. Hankkeesta syntyvät kustannukset katetaan kustannuspaikalta 5900 tekninen hallinto.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus. Tekninen johtaja Anna-Kaisa Eskelinen oli kokouksessa kuultavana tämän asian osalta.